

עת"א 25901/11/14 - שלומי גולן נגד שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

24 דצמבר 2014

עת"א 25901-11-14 גולן(אסיר) נ' משטרת ישראל/שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר

בפני כב' השופט רון שפירא, סגן נשיא

העותר	שלומי גולן (אסיר)
נגד	
המשיבים	1. שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר 2. מדינת ישראל

פסק דין

הרקע לעתירה וטענות הצדדים:

בפני עתירה נגד החלטת המשיב אשר דחתה בקשתו של העותר לצאת לחופשות. כמו כן, העתירה מופנית נגד החלטת המשיב שאינו מאפשר לעותר ביקורים פתוחים עם בני משפחתו (אמו שהינה חירשת - עיוורת ובתו הקטינה) ואינו מעביר את העותר לאגף נקי מסמים. עוד טוען העותר כי אינו מקבל את הטיפול הרפואי שהוא זקוק לו (למרות שטענה זו לא נכללה בעתירה שהוגשה היא נטענה במהלך הדיון שהתקיים בעתירה ולכן אתייחס אליה בהמשך).

העותר מרצה מאסר בגין עבירות תעבורה, הכוללות נהיגה בזמן פסילה וללא ביטוח, נהיגה תחת השפעת סמים ואלכוהול, החזקת חשיש ועבירות כלפי המשפט. העותר בעל רקע של שימוש בסמים. החל לרצות מאסרו ב-14.7.14 ובקליטתו למעצר רואיין על ידי עו"ס והצביע על שימוש בסמים ואף הודה בנהיגה תחת השפעת סמים. בקשתו לצאת לחופשות נדחתה מהטעם שהוא מסרב להליך גמילה מסמים. מטעם זה ולאור אי נטילת אחריות לביצוע העבירות נקבע כי נשקפת ממנו מסוכנות לציבור. העותר טען לפני הגורמים הטיפוליים בשב"ס כי אין לו צורך בטיפול וכי מדובר בשימוש מזדמן בסמים.

העותר טוען כי החלטות המשיב לוקות בחוסר סבירות קיצוני. נטען כי נרקולוגית בית הסוהר בדקה את העותר ומצאה כי הוא נקי מסמים וכי בדיקות שתן שמסר מעידות על ניקיונו מהם. כן נטען כי אין בעניינו מידעים מכל סוג שהוא ותפקודו בבית הסוהר הינו חיובי. הוא אינו יכול לעבוד מכיוון שסובל מבעיות גב קשות וכאבים עזים ונטען כי זו הסיבה שנהג

להשתמש בקנאביס.

בעניין הביקורים הפתוחים טוען העותר כי אמו היא עיוורת - חירשת ולכן כדי לקיים את המפגש היא צריכה לפגוש את בנה בביקור פתוח. נטען כי הומצאו מסמכים רפואיים של האמא לשב"ס אך בכל זאת לא אפשר המשיב את הביקורים הפתוחים. כן נטען כי גם בתו של העותר, שהינה בת 3, לא צריכה להיכנס לביקור סגור עם זכוכית כדי לראות את אביה.

באשר למצבו הרפואי של העותר נטען כי הוא סובל מכאבי גב קשים ונוטל כדורים אך אינו מקבל את הטיפול שנקבע לו (טיפול תרופתי, חגורת גב ונעליים אורתופדיות).

בנוגע לבקשת העותר לצאת לחופשה טוען המשיב כי בפקודת הנציבות העוסקת בחופשות אסירים נקבע כי אסיר יצא לחופשה בתנאי שישתתף במסגרת טיפולית, במידה שהאסיר הוגדר מתאים לטיפול וקיימת יכולת של שב"ס לטפל בו. נטען כי חופשתו נדחתה בחודש אוקטובר 2014 לאור התנגדות גורמי הטיפול. לעותר הרשעות קודמות בגין עבירות תעבורה וסמים. נטען כי מתסקיר המבחן עולה כי העותר מתקשה לשתף ולפתח קשר טיפולי, מצמצם מאחריותו וזקוק למסגרת מציבת גבולות. ממסמך שנערך על ידי גורמי הטיפול בשב"ס עולה כי העותר שולל קיומה של התמכרות ומצהיר על ניקיון מסמים, אך החומר המצוי בתיקו מצביע על מהימנות מוגבלת בדיווחיו אודות הניקיון מסמים. גורמי הטיפול בכלא התרשמו שהעותר זקוק לטיפול גמילה ובהעדר טיפול גמילה קיים פוטנציאל מסוכנות בחופשה.

בעניין בקשת העותר לביקורים פתוחים נטען כי על פי הפקודה הביקורים יהיו תחת מחיצה. לפני משורת הדין הגורמים הרלוונטיים רצו לאשר לעותר ביקור פתוח עם אמו בחודש נובמבר 2014 אך העותר היה מעורב באירוע שגרר דין משמעתי ולכן הכוונה היא לתת לעותר ביקור פתוח במהלך חודש דצמבר, בכפוף להתנהגות חיובית מצד העותר.

באשר לשילובו של העותר באגף נקי מסמים נטען כי העברה לאגף נקי מסמים היא הליך הדרגתי המתבטא במתן בדיקות שתן נקיות לאורך זמן, חו"ד גורמים מקצועיים והתנהגות חיובית לאורך זמן. במקרה זה נלקחו מהעותר רק שתי בדיקות שתן נקיות והעותר היה מעורב בדין משמעתי, לכן טרם התמלאו התנאים הבסיסיים להעברתו.

בכל הנוגע למצבו הרפואי של העותר נטען כי העותר נבדק על ידי אורטופד והומלץ כי יעבור CT מותני ויקבל כדורים ומשחה. נטען כי המשיב מיישם את המלצת הרופא האורטופד והעותר מקבל את כל הטיפול שהומלץ על ידי הרופא. העותר ביצע CT מותני וטרם התקבלה תוצאה. כמו כן, נקבע לעותר תור נוסף לאורטופד באמצע חודש ינואר 2015. העותר ציין בפני רופאת הכלא כי אינו מעוניין לצאת למומחה האורטופדי. עוד נטען כי לצורך אישור חגורת גב ונעליים אורטופדיות יש להציג המלצת אורטופד, אך מה שהוצג על ידי העותר הינו חו"ד רופא מטפל אשר שלח התייחסותו מבלי לראות את האסיר ולכן הוא הופנה לטיפול אורטופד ביוזמת המשיב והוא נמצא בטיפול ומעקב לפי הצורך.

דין ומסקנות:

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ואת המסמכים שהוצגו לעיוני הגעתי למסקנה כי יש לקבל את העתירה באופן חלקי,

באופן שיפורט בהמשך.

פקודת נציבות שירות בתי הסוהר בעניין חופשות אסירים קובעת באופן מפורט ביותר כללים להפעלת שיקול-הדעת לאישור חופשות של אסירים. העקרונות הבסיסיים המתווים את שיקול-הדעת מביאים בחשבון את סוג העבירה שבגינה מרצה האסיר את עונשו, הרשעות קודמות, הליכים תלויים ועומדים ותקופות ריצוי מאסר מינימאליות. כמו כן נשקלות הנסיבות האישיות המיוחדות המתייחסות לאסיר ולדרך תפקודו במהלך ריצוי עונש המאסר. בגדר השיקולים המנויים בפקודת הנציבות נכלל חיזוי התנהגות האסיר במהלך שהותו בחופשה. ראו:

ע"א 6481/01 **סולימאן אל עביד נ' שירות בתי הסוהר**, פ"ד נ"ז(6) 678 (2003).

המלצת הגורמים הטיפולים בכלא אם לאשר חופשות לאסיר או להימנע מאישורן היא בעלת משקל רב, אך היא בגדר המלצה ואינה שוללת את שיקול דעתו של הגורם המוסמך. המשקל שיש ליתן לשיקולים הענייניים השונים נובע מן האיזון הראוי בין שני אינטרסים עיקריים: האינטרס של האסיר לצאת לחופשה, מן העבר האחד, ואינטרס ההגנה על הציבור, מן העבר האחר (ע"א 6481/01 הנ"ל).

על פי פקודת נציבות שירות בתי הסוהר חופשות אסירים אינן זכות מוקנית אלא טובת הנאה הנתונה לשיקול דעתו של הגורם המוסמך (ראו לעניין זה גם: רע"ב 1017/13 **גבריאולוב נ' שירות בתי הסוהר** (החלטה מיום 26/06/13)). על בית המשפט לבחון, בהקשר זה, את חוקיות ואת סבירות הפעלת שיקול דעתם של הגורמים המקצועיים בשירות בתי הסוהר (ראו: רע"ב 3818/13 **חפוטה נ' משטרת ישראל** (החלטה מיום 28/10/13)).

כאשר בחוות הדעת של הגורם המקצועי קיימת הערכת מסוכנות שאינה שוללת לחלוטין את מסוכנותו של האסיר אך אינה מייחסת לו רמת מסוכנות גבוהה, כפי שנראה כי מתקיים בענייננו, יבחן משקלם של יתר השיקולים ואם שיקולים אלה יתמכו במידה מספקת בהוצאת האסיר לחופשה יהא על הגורם המוסמך לבחון אם ניתן להעניק חופשה בתנאים ובהגבלות שיש בהם כדי לאיין ולהפחית את המסוכנות הצפויה מהאסיר ולהבטיח מפניה. ככל שאופי העבירה ונסיבותיה חמורים יותר, כך תגבר המסוכנות שתיוחס לאסיר (ע"א 6481/01 הנ"ל).

בענייננו נראה כי ההחלטה שלא לאפשר לעותר לצאת לחופשות נשענת בעיקר על העובדה שהעותר סירב להשתלב בטיפול גמילה וכן על ניסיונותיו להשליך את מעשיו בביצוע העבירות על אחרים ולספק רציונליזציה למעשיו בעת ביצוע העבירות. לא ברור האם ההחלטה הביאה בחשבון שיקולים נוספים כגון חומרת העבירות שביצע העותר, עברו הפלילי, משך המאסר הנוכחי, התנהגותו בכלא ונסיבותיו האישיות (היותו נשוי ואב לילדה קטנה וכדומה).

אין חולק בין הצדדים כי שתי בדיקות השתן שבוצעו לעותר יצאו נקיות ולכן ברור שהעותר הינו נקי מסמים או אלכוהול. כמו כן, לא הובאו לידיעתי אירועים המצביעים על התנהגות שלילית של העותר המצדיקה שלילת חופשות או שלילת העברתו לאגף נקי מסמים. בנסיבות אלו, משהעותר טוען כי אינו זקוק לטיפול גמילה ומשאין בנמצא ראיות מנהליות לשימוש כלשהו באלכוהול או סמים על ידי העותר, סבורני כי לא ניתן להסתפק בהחלטה הנשענת אך ורק על סירובו של העותר לטיפול גמילה וניסיונותיו להשליך מעשיו על אחרים. על כן, סבורני כי בנסיבות העניין יש מקום להתערב

בהחלטת המשיב ומן הראוי שהמשיב יבחן מחדש את החלטתו שלא לאפשר לעותר לצאת לחופשות ושלא להעבירו לאגף נקי מסמים.

על כן, אני מורה למשיב לשקול מחדש תוך 30 יום את בקשתו של העותר להעברתו לאגף נקי מסמים וליציאה לחופשות, זאת תוך מתן משקל משמעותי לממצאי הבדיקות הנרקולוגיות שבוצעו ואשר יצאו תקינות ולכן מצביעות על כך שלעת הזו הסיכון לשימוש בסמים על ידי העותר הינו נמוך. המשיב יהיה רשאי, כמובן, לבצע בדיקות נוספות לביסוס החלטתו.

בכל הנוגע לבקשת העותר לביקורים פתוחים, הרי שדי בתשובת המשיב, אשר לפיה העניין יישקל שוב בזמן הקרוב. המשיב מודע לבעייתיות הביקור של האם בביקור שאינו פתוח, זאת לאור מגבלותיה. ככל הנראה העניין נשקל בעבר אך לאור אירוע משמעת נדחה הביקור הפתוח ולפי הצהרת המשיב יישקל העניין שוב בעת הקרובה. יש להניח כי ללא אירועים משמעותיים מצד העותר יותר לו להיפגש בביקור פתוח עם אמו ואולי גם עם בתו הקטינה, כפי שהצהיר המשיב.

באשר לבקשת העותר בעניין טיפול רפואי - לא מצאתי כל פגם בטיפול שניתן לעותר ואינני סבור כי יש מקום להתערב לעניין זה. העותר נפגש עם אורטופד והופנה לקבלת טיפול ובדיקות. לא מצאתי כי נמנעו מהעותר הטיפול או הבדיקות שנקבעו על ידי האורטופד והעותר אף מצוי במעקב האורטופד. על כן, יש לדחות את העתירה לעניין זה. יחד עם זאת, יצוין כי מתשובת המשיב לטענות העותר בעניין זה לא ניתן להבין מדוע המשיב מסרב לאפשר לעותר לרכוש חגורת גב ונעליים אורטופדיות ולהכניסם לבית הכלא, על מנת להקל על כאביו. סבורני כי על המשיב לשקול שוב את בקשתו של העותר לרכוש בעצמו את האביזרים אשר יקלו על כאביו לאור פריצת הדיסק ממנה הוא סובל. לא מצאתי כל חו"ד רפואית או חו"ד אחרת הקובעת כי העותר אינו זקוק לאביזרים אלה וכי אלה לא יקלו על סבלו. על כן, על המשיב לשקול שוב את בקשת העותר בעניין זה.

סיכום:

אשר על כן, לאור המפורט לעיל, סבורני כי יש להתערב בהחלטת המשיב לעניין אי העברתו של העותר לאגף נקי מסמים ויציאה לחופשות. אני מורה להחזיר את עניינו של העותר לבחינה אצל המשיב שישקול שוב נושאים אלו, בשים לב לאמור לעיל, ובבתוך 30 יום מהיום, זאת לאור הבדיקה הנרקולוגית התקינה של העותר. מובן כי אם תבוצע בדיקה נוספת שתתגלה כבדיקה שאינה נקייה ישפיע נתון זה על החלטתו של המשיב.

כמו כן, בהתאם להצהרת המשיב, תישקל שוב בקשתו של העותר לביקור פתוח עם אמו ובתו הקטינה.

העתירה לעניין הטיפול הרפואי נדחת באופן חלקי, בכפוף לכך שהמשיב יבחן שוב את בקשתו של העותר לרכוש בעצמו חגורת גב ונעליים אורטופדיות אשר לטענתו אמורים להקל על כאביו לאור פריצת הדיסק ממנה הוא סובל.

המזכירות תעביר עותק מפסק הדין לב"כ הצדדים.

ניתן היום, ב' טבת תשע"ה,
24 דצמבר 2014, בהעדר
הצדדים.
ר' שפירא, ס. נשיא